

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»:
Tədris məsələləri üzrə prorektor vəzifəsini
icra edən: **dos.Z.Məmmədov**
" 12 " 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050112- Məktəbəqədər təhsil
Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil
Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f.Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində didaktika. Fənn üzrə işçi proqram LDU İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 13.02.2018-ci il tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
Kodu: IPFS-B 00.9

Tədris ili: II (2025-2026) Semestr: IV

Tədris yükü. Cəmi 180 saat. Auditoriya saati –60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: *Mühazirə müəllimi: Əliyeva Mailə Kazım qızı, baş müəllim; Seminar müəllimi: Nağıyeva Zəfirə Şuriyə qızı, baş müəllim*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H.Abdullayev k.22

Məsləhət günləri və saati: II gün, 14.00-15.00

E-mail ünvanı: mailaaliyeva06@gmail.com, zenfiranagiyeva72@gmail.com

III.Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (Əsas Qanun) Bakı, 1995
2. Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi Proqramının (2007-2010-cu illər) təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 12 aprel 2007-ci il. «Azərbaycan müəllimi» qəzeti 13 aprel 2007-ci il
3. Azərbaycan Respublikası məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin əsasnaməsi. Bakı, 1995.
4. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2009.
5. Həsənov A. Məktəbəqədər pedaqogika. Bakı, 2000.
6. Həsənov A. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların əqli tərbiyəsi. (Metodik vəsait) Bakı, 1993.

Əlavə ədəbiyyat

7. Uşaq və ona qulluq. Bakı, 1992.
8. Məktəbəqədər pedaqogika. Bakı, 1964.
9. Əmrəhli L.M/qədər yaşlı uşaqlarda intellektual hisslərin inkişaf etdirilməsinin forma və metodları. Bakı, 2000
10. Həsənov A. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların fiziki tərbiyəsi. Bakı, 1994.
11. Məktəbəqədər müəssisələrdə tərbiyə və təlim proqramı. Bakı, 1998.

12. Həsənov M. və Ağayev Ş. Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda oyun və əmək fəaliyyətinin təşkili. Bakı, 2001.

13. C.Ə.Feyziyev, F.N.İbrahimov, S.R.Bədiyev. Didaktika. Bakı – Müərcim – 2011

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi proqramına uyğun olaraq Azərbaycan Prezidentinin məsələ ilə bağlı Sərəncamı xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, Azərbaycanda məktəbəqədər təhsil sisteminin müasir tələblər səviyyəsində qurulması məktəbəqədər yaşlı uşaqların intellektual, fiziki və psixoloji inkişafı üçün lazımi şəraitin yaradılması, onların şəxsiyyətinin formalaşması və məktəbə hazırlanması işinin qabaqcıl beynəlxalq standartlara uyğun təmin edilməsi məqsədilə Respublika Prezidenti Cənab İlham Əliyevin 12 aprel 2007-ci il tarixli Sərəncamında irəli sürülən çox vacib və aktual məsələlər bütün Respublika məktəbəqədər tərbiyə müəssisə-lərinin fəaliyyət proqramıdır. Xüsusilə proqramın I maddəsində qeyd olunur ki, "Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi" proqramı (2007-2010-cu illər) təsdiq edilsin. Göründüyü kimi, məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim-tərbiyə işlərinin tamamilə yenidən qurulması, orada ciddi struktur dəyişikliklərin edilməsi ilə əlaqədar hökumət səviyyəsində göstərilən ciddi tələbkərlilik və nəzarət uşaq bağçaları pedaqoji kollektivini öz gündəlik əməli işinə daha da məsuliyyətlə yanaşmağa sövq edir. Məhz bu baxımdan "Məktəbəqədər pedaqogika" fənninin tədrisində uşaq bağçasında aparılan işlər, onun nəzəri və praktiki əsasları tələbələrə çatdırılır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakı kimidir:

- 10 bal – tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal – tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu açə bilir.
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağı bacarmır.
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə, tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında):

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: 30 saat müəhazirə, 30 saat seminar

X. Təqvim-mövzu planı: 30 saat müəhazirə, 30 saat seminar				
N	Keçilən müəhazirə mövzularının məzmunu	Saat		Tarix
		M.	S.	
	I kollokvium mövzuları			
1.	Mövzu. Didaktika təhsil və təlim haqqında nəzəriyyə kimi . Qısa icmal: 1. Pedagogika həm nəzəri, həm də tətbiqi elmdir. 2. Pedagogika üzrə elmi fəaliyyət prosesi. 3. Pedagogikanın tədqiqat metodları. Mənbə: [1;3;6;7,8]	2	2	
2.	Mövzu. Didaktikanın inkişafı Qısa icmal: 1. Didaktika anlayışı 2. Didaktikanın inkişafı 3. Y.A. Komenskinin didaktikası 4. İ. Pestalotsinin didaktikası 5. İ. F. Herbartın didaktikası Mənbə: [1;2,3;6;8]	2	2	
3.	Mövzu. Didaktikanın qolları və əsas anlayışları Qısa icmal: 1. Didaktikanın qolları 2. Didaktikanın əsas anlayışları. 3. Didaktikanın problemləri 4. Didaktika və idrak nəzəriyyəsi Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
4.	Mövzu. Təhsilin pillələri və səviyyələri Qısa icmal: 1. Təhsilin pillələri və səviyyələri 2. Məktəbəqədər təhsil 3. Ümumi təhsil 4. İlk peşə-ixtisas təhsili 5. Orta ixtisas təhsili 6. Ali təhsil 7. Doktorantura 8. Əlavə təhsil Mənbə: [1;2,3;6;8]	2	2	
5.	Mövzu.. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində didaktika Qısa icmal: 1. Uşaq bağçasında təlimin ümumi didaktik prinsipləri 2. İdeyalılıq və inkişafetdirici təlim prinsipləri. 3. Bilik və bacarıqların həyat və əməklə əlaqələndirilməsi prinsipi 4. Təbiiyətə uyğun və müvafiqlik prinsipləri 5. Sistemə uyğunluq, şüurluluq və fəallıq prinsipləri 6. Əyləncə və fərdi yanaşma prinsipləri Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
6.	Mövzu. Məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyəti və rolu	2	2	

	Qısa icmal: 1. Məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyəti və rolu 2. Məktəbəqədər təhsilin məqsəd və vəzifələri 3. Məktəbəqədər təhsil proqramının (kurikulumunun) məqsəd və vəzifələri 4. Məktəbəqədər təhsil kurikulumunun prinsipləri Mənbə: [1;3;6;8]			
7.	Mövzu. Məktəbəqədər təhsilin məzmunu Qısa icmal: 1. Məktəbəqədər təhsilin inkişaf sahələri 2.Fiziki inkişaf, sağlamlıq və təhlükəsizlik 3.İdrakın inkişafı 4.Estetik və yaradıcı inkişaf 5.Sosial-emosional inkişaf Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
II kollokvium mövzuları				
8.	Mövzu. Məktəbəqədər təhsil proqramında standartlar Qısa icmal: 1. Standartların mahiyyəti, məzmunu və integrativliyi 2.Standartların qabaqlayıcı funksiya daşması 3. Standartların strukturu və verilmə ardıcılığı Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
9.	Mövzu. Keyfiyyətin idarə olunmasının təmin edilməsi Qısa icmal: 1. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində keyfiyyətin idarə edilməsi 2.İdarəetmədə prioritetlər 3. Tərbiyəçilərin peşəkarlığının yüksəldilməsi Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
10	Mövzu. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində didaktik oyunlar Qısa icmal: 1.Didaktik oyunlar, onların əhəmiyyəti 2. Didaktik oyunların növləri 3. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların oyuncaqları Mənbə: [1;3;4,5,6;8]	2	2	
11	Mövzu. Məktəbəqədər təhsil proqramında təlim strategiyaları.Planlaşdırma Qısa icmal: 1.Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində planlaşdırma 2. Perspektiv planlaşdırma 3.Cari (həftəlik) planlaşdırma 4. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində ailələrlə əməkdaşlıq Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
12	Mövzu.Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində bilik, bacarıq və dəyərlərin formalaşdırılması Qısa icmal: Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində bilik, bacarıq və dəyərlərin formalaşdırılması Mənbə: [3;6;8]	2	2	
13	Mövzu. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin təşkili, istifadə olunan forma və üsullar Qısa icmal: 1. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim prosesi və onun təşkili prinsipləri.2.İnkişafetdirici mühit, onun mahiyyət və prinsipləri 3.Təlim mühiti, onun yaradılmasının əhəmiyyəti 4.Aktuallaşma və motivasiya 5. İş formaları, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti 6.İş üsulları 7.Əqli hücum və tap-tapmaca 8.Nağıletmə və müzakirə 9.Klaster, problemlə vəziyyət, sūjetli-rollu oyunlar	2	2	

	<i>Mənbə:</i> [1;3;6;8,9,10]			
14	Mövzu. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin praktik metodları <i>Qısa icmal:</i> 1. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin praktik metodları 2. Çalışmalar 3. Oyun metodu 4. Modelləşdirmə 5. Təlimin şifahi metodları <i>Mənbə:</i> [1;3;6;8,11]	2	2	
15	Mövzu. Uşaq inkişafının izlənilməsi və dəyərləndirilməsi <i>Qısa icmal:</i> 1.Uşaq inkişafının izlənilməsi 2. Uşaqların inkişafının izlənməsinə imkan yaradılması 3. Dəyərləndirmə və qiymətləndirmə 4.Qiymətləndirilmənin aparılmasına verilən tələblər 5. Dəyərləndirmə və qiymətləndirmənin metod və üsulları <i>Mənbə:</i> [6;8,7]	2	2	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələbə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır: Pedagogikanın həm nəzəri, həm də tətbiqi elm olduğunu, uşaq bağçasında təlimin ümumi didaktik prinsiplərini, məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyət və rolunu, məktəbəqədər təhsil proqramının (kurikulumunun) məqsəd və vəzifələrini, məktəbəqədər təhsil kurikulumunun prinsiplərini, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim prosesi və onun təşkili prinsiplərini.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- ❖ Didaktika və didaktikanın inkişafı haqqında biliklərə sahib olur.
- ❖ Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində didaktikanın həyata keçirilməsinin yollarını mənimsəyir.
- ❖ Məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyəti, məqsədi və vəzifələri haqqında biliklərə yiyələnir.
- ❖ Məktəbəqədər təhsilin inkişaf sahələrini bilir.
- ❖ Məktəbəqədər təhsilin standartları, standartların mahiyyəti, məzmunu və integrativliyi haqqında biliklərə yiyələnir.
- ❖ Didaktik oyunlar və oyunların tətbiqi yollarını bilir.
- ❖ Məktəbəqədər təhsil proqramında təlim strategiyaları və planlaşdırma haqqında biliklərə yiyələnir..
- ❖ Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin təşkili, forma və üsullarını öyrənir.
- ❖ Uşaq inkişafının izlənməsini və dəyərləndirilməsi barədə biliklərə yiyələnir və münasibət bildirir.

XIII.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV.Fənn üzrə kollokvium sualları:

I KOLLEKVİUM SUALLARI:

1. Pedagogika həm nəzəri, həm də tətbiqi elmdir.
2. Pedagogikanın tədqiqat metodları.
3. Didaktika anlayışı
4. Y.A.Komenskinin didaktikası
5. Didaktikanın qolları
6. Didaktikanın əsas anlayışları.
7. Didaktikanın problemləri
8. Didaktika və idrak nəzəriyyəsi
9. Məktəbəqədər, orta və ümumi təhsil
10. Uşaq bağçasında təlimin ümumi didaktik prinsipləri

11. Sistematiqlik, şüurluluq və fəallıq prinsipləri
12. Əyanilik və fərdi yanaşma prinsipləri
13. Məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyəti və rolu
14. Məktəbəqədər təhsilin məqsəd və vəzifələri
15. Məktəbəqədər təhsil kurikulumunun prinsipləri

II KOLLOKVİUM SUALLARI:

1. Standartların mahiyyəti, məzmunu və integrativliyi
2. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində keyfiyyətin idarə edilməsi
3. Tərbiyəçilərin peşəkarlığının yüksəldilməsi
4. Didaktik oyunlar, onların əhəmiyyəti
5. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların oyuncaqları
6. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində planlaşdırma
7. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində ailələrlə əməkdaşlıq
8. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində bilik, bacarıq və dəyərlərin formalaşdırılması
9. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim prosesi
10. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin təşkili prinsipləri.
11. İnkişafetdirici mühit, onun mahiyyət və prinsipləri
12. Təlim mühiti, onun yaradılmasının əhəmiyyəti
13. İş formaları, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti
14. İş üsulları
15. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin praktik metodları

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Pedaqogika həm nəzəri, həm də tətbiqi elmdir.
2. Pedaqogika üzrə elmi fəaliyyət prosesi.
3. Pedaqogikanın tədqiqat metodları.
4. Didaktika anlayışı
5. Didaktikanın inkişafı
6. Y.A.Komenskinin didaktikası
7. İ.Pestalotsinin didaktikası
8. İ.F.Herbartın didaktikası
9. Didaktikanın qolları
10. Didaktikanın əsas anlayışları.
11. Didaktikanın problemləri
12. Didaktika və idrak nəzəriyyəsi
13. Təhsilin pillələri və səviyyələri
14. Məktəbəqədər, orta və ümumi təhsil
15. İlk peşə-ixtisas təhsili
16. Ali təhsil və doktorantura
17. Əlavə təhsil
18. Uşaq bağçasında təlimin ümumi didaktik prinsipləri
19. İdeyalılıq və inkişafetdirici təlim prinsipləri.
20. Bilik və bacarıqların həyat və əməkə əlaqələndirilməsi prinsipi
21. Tərbiyəedici və müvafiqlik prinsipləri
22. Sistematiqlik, şüurluluq və fəallıq prinsipləri
23. Əyanilik və fərdi yanaşma prinsipləri
24. Məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyəti və rolu

25. Məktəbəqədər təhsilin məqsəd və vəzifələri
26. Məktəbəqədər təhsil proqramının (kurikulumunun) məqsəd və vəzifələri
27. Məktəbəqədər təhsil kurikulumunun prinsipləri
28. Məktəbəqədər təhsilin inkişaf sahələri
29. Fiziki inkişaf, sağlamlıq və təhlükəsizlik
30. İdrakın inkişafı
31. Estetik və yaradıcı inkişaf
32. Sosial- emosional inkişaf
33. Standartların mahiyyəti, məzmunu və integrativliyi
34. Standartların qabaqlayıcı funksiya daşması
35. Standartların strukturu və verilmə ardıcılığı
36. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində keyfiyyətin idarə edilməsi
37. İdarəetmədə prioritetlər
38. Tərbiyəçilərin peşəkarlığının yüksəldilməsi
39. Didaktik oyunlar, onların əhəmiyyəti
40. Didaktik oyunların növləri
41. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların oyuncaqları
42. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində planlaşdırma
43. Perspektiv planlaşdırma
44. Cari (həftəlik) planlaşdırma
45. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində ailələrlə əməkdaşlıq
46. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində bilik, bacarıq və dəyərlərin formalaşdırılması
47. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim prosesi
48. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin təşkili prinsipləri.
49. İnkişafetdirici mühit, onun mahiyyət və prinsipləri
50. Təlim mühiti, onun yaradılmasının əhəmiyyəti
51. Aktuallaşma və motivasiya
52. İş formaları, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti
53. İş üsulları
54. Klaster, problemli vəziyyət, süjetli-rollu oyunlar
55. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlimin praktik metodları
56. Təlimin şifahi metodları
57. Uşaq inkişafının izlənilməsi
58. Dəyərləndirmə və qiymətləndirmə
59. Qiymətləndirilmənin aparılmasına verilən tələblər
60. Dəyərləndirmə və qiymətləndirmənin metod və üsulları

Sillabus İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 05 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol № 01) müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

dos. A.B.Əliyev

Mühazirə müəllimi:

B/m M.K.Əliyeva

Seminar müəllimi:

B/m Z.Ş.Nağıyeva